

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

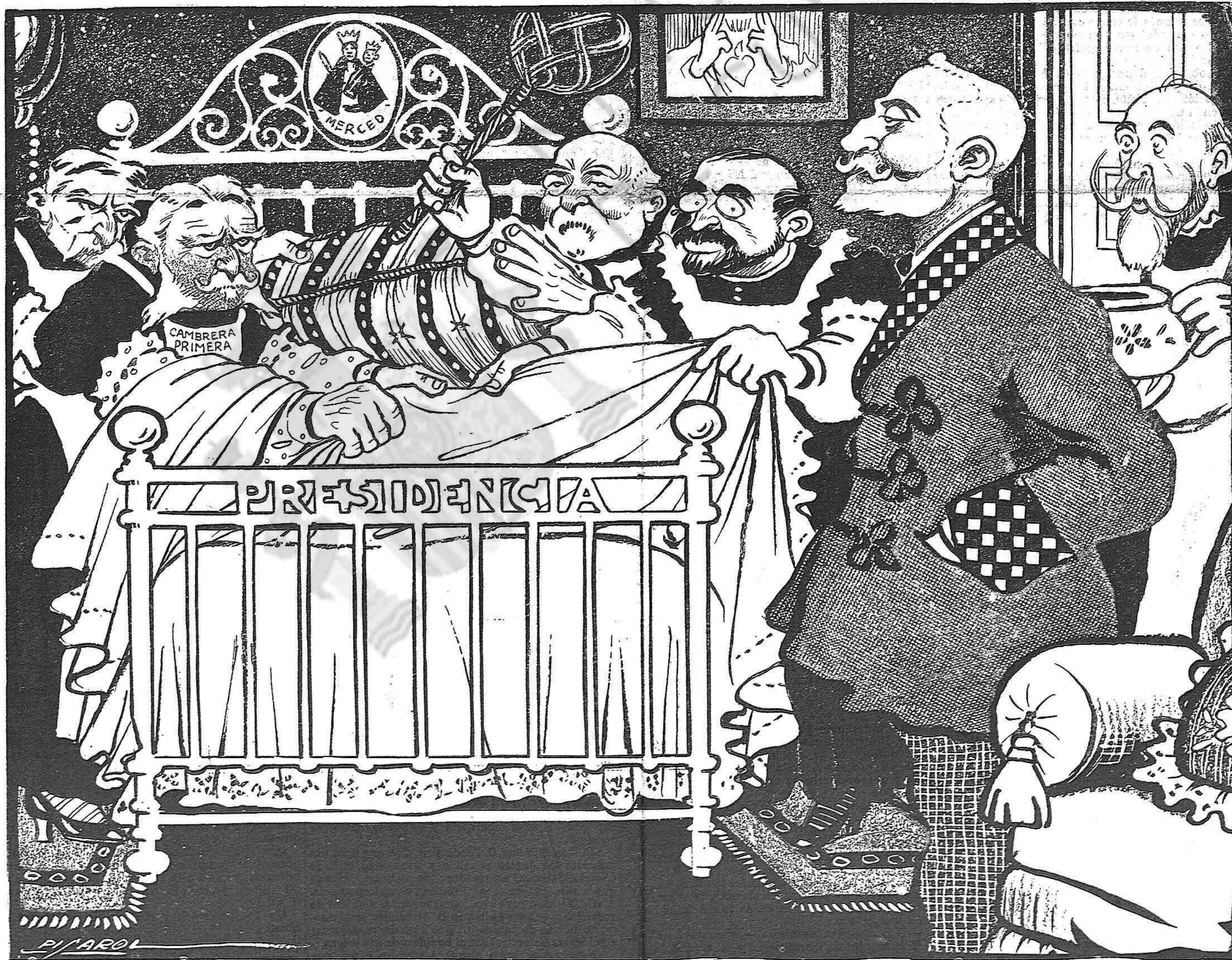
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 2'50

El resultat

Els diuen que si 's disputen es sols pel bé de la patria,

y lo que fan en rigor es el llit del senyor Maura.

ULLADA POLITICA

La carta que va enviar en Moret al rey era cosa convinguda ab els conspiradors vaticanistas.

Son pas pels carrers acompanyat de la guardia civil, y sa presencia en el Senat y en el Congrés promogué escenas tumultuosas.

En Canalejas retrassá indignat las proposicions que li feya 'l traidor y presentá la dimissió de la presidencia del Congrés; á pesar de lo qual D. Segimón creya encare salvarse ab 'l ajuda de 'n Montero Ríos.

Y en Moret se quedá ab la boca oberta y com asfixiat. Alguns dels seus ministres, nous de trinca, degueren apressurarse á enviar recado al saetre de que sospengüés la confecció del uniforme.

Y sobrevingué una gran confusió. Un cambi general de política era de tot punt impossible: hi ha obligacions pendants, com la sanció dels acorts presos en la Conferencia de Algeciras, que impedeixen la dissolució de las Corts actuals, y per tant la situació liberal deu continuar encare que sigui ab ignominia.

De primer moment se pensá ab en Montero Ríos; pero 'l matador de Meco no 's veje ab prou pit pera formar ministeri y renunciá á la comanda.

Y arreplegant un ministre de aquí y un ministre de allá, y rehabilitant á tal ó qual conseller dels que havian format ab en López Domínguez, entre altres 'l Amali Gimeno y en Navarrotreverter, y sumant á la colla á 'n Weyler, que may trobará millor ocasió de cursir á las boca-mánegas el tercer entorxat, y donant satisfacció als marinos, que no están ja per més ministres del ram de la clase de paisanos, ha lograt de moment sortir del pas.

En Canalejas torna á la Presidencia del Congrés, pero ab una condició: que ha de seguir discutintse la Lley de Asociacions; que s'han de abolir els consums; que s'ha d'establir el servey militar obligatori, y que 'l nou ministeri ha de governar ab las Corts obertas. A tot se li ha dit que sí, y 'l home s'ha donat per satisfet, sense pararse á considerar que s'tracta sols de sortir del pantano, y que al últim no será més que lo que resolguí y determiní la conjura vaticanista.

En Maura, creuhat de brassos, ha deixat que 's desarrollessin els successos, en la seguretat de que á 'l hora qu' ell vulguí seva será la poma.

Perque totes aqueixas crisis menudas no son ni representan altra cosa que una serie de convulsions de la gran crisis del régimen que ja fa tant de temps que dura, y la qual no tindrà fi hasta que 'l país resoltament ho vulguí... perque 'l estat actual de cosas no pot anar, no pot continuar, ni 's deu consentir, si es que encare queda á Espanya una partícula de vergonya.

PEP BULLANGA

Els envenenats

EE lo vist els representants dels Centres y Círculs lerrouxistas no han quedat gayre satisfets de las explicacions que 'l seyy Serraclara 'ls va donar en el Teatro Onofri, en nom de la Comissió portadora del menesaje de protesta al Sr. Salmerón.

definitivament jutjada, entre ellas una certa reunió celebrada diumenje passat en un círcul de Gracia, que á cada punt se permet convocar als elements de la Junta Municipal, pera pendre acorts y adoptar actituds, per damunt y fent cas omís de la Junta Municipal, sens perjudici de que més tart la Junta Municipal en plé, ab inclusió dels mateixos que 'ls han presés, els acullí ó 'ls rectificá.

Aquest frenesí impulsat per la més supina de las inconsciencias, resulta las més de las vegadas altament cómic.

La veritat es que 'ls presidents dels Centres y Círculs lerrouxistas se troban ficats en un carreró sense sortida. Molts d'ells prou voldrien colocalse en una actitud de franca rebeldia en contra del seyyor Salmerón; pero temen y ab rahó que las Asociacions, que presideixen, avuy ja prou quartejadas, se 'n vajin á rodar, ab 'l allunyament definitiu de un gran número de socios qu' encare permaneixen indecisos.

No es tant fácil com ells se pensan rompre ab una personalitat tan elevada, y de uns mérits intelectuals y étichs tan universalment reconeguts com els que adornan al jefe insigne de la Unió republicana. Y es per aixó que volen y dolen, y no saben ja per quin cantó girarse.

Rebutjada per impossible y per contraproduhent la rebeldia franca, no 'ls quedaria més recurs, si pensessin ab el seu propi pensament y vegessin las cosas ab els seus propis ulls, que una sumissió sincera á la marxa que ab tant admirable acort ha imprés el Sr. Salmerón al partit de Unió republicana, y en especial al de Catalunya.

Aixó ho diuhen; pero estém segurs de que no ho farán, á lo menos aquells que de bona fé y sense cap mira de interès personal prenen part en la política. Deixém obrar al temps, y lo que haja de ser será.

Sí, deixém obrar al temps. Se tracta aquí de una intoxicació, y es molt forta la cantitat de veneno que á repetidas dosis els hi va propinar el Sr. Lerroux, el seu ídol indiscutible, 'l home únich en qui ells y una gran part de las masas ingenuas tenían posadas todas las sevas esperansas en pró de una revolució immediata.

Ell es, en efecte, qui després de haver coquetejat ab la Solidaritat catalana fins molt temps després del meeting de Girona, quan compregué que la condensació de aquest gran moviment popular feya impossible la realisació dels seus somnis ambiciosos de poder personal, se despenjá ab 'l idea de que aquella gran conjunció s'havía concertat no pera sortir á la defensa dels drets de tot un poble, sino única y exclusivament pera conseguir 'l anulació de la seva gran, estupenda personalitat.

Y bastá aixó pera que un sens fi dels seus admiradors, dels que creyan qu' ell ho havia fet tot y que sense ell no podia ferse res, admetessin la especiosa com artifice de fé, y en 'l alternativa d'escullir entre Catalunya y en Lerroux, optessin per en Lerroux sense vacillar. Tan ofuscadora era la passió que per ell sentían.

A partir de aqueixa idea falsa, moneda de llautó encunyada en la máquina de la més ridícula fatuïtat, res per ell més fácil que continuar envenenants.

Veneno, la declaració intempestiva arrancada á la Junta Municipal al final de una sessió llarguíssima y pesada, quan tothom queya de fástich y de cansanci, en el sentit de que Solidaritat catalana era una immoralitat.

Veneno á dojo, la campanya desafortada empresa á tall de caball siciliá en els Círculs y Centres del partit, falsificant el verdader concepte de la idea solidaria, injuriant als que la professan, fent befa y escarni de la pureza de las sevas intencions, y impossibilitant tota defensa, tota impugnació, tota rectificació de aquells falsos y gratuhits conceptes, amenant per tot arreu á qui s'atrevis á contradirli ab els democrátichs procediments del esbalot y de 'l estaca.

Veneno, 'l afany inmoderat de seccionar la Unió republicana, ab la pretensió d'erigirse en jefe de una esquerra barnissada de un radicalisme intemperant, insultant, mal parlat y cridaner.

Veneno y més veneno, las sevas festas de la Libertat, realizadas baix una intenció descaradament personal y exclusivista, y las sevas elucubraciones periodísticas, ab camisa y sense camisa, encaminadas tan sols á sembrar en el camp republicá las infames llavors de la divisió, del odi y del despreci.

Veneno, per fi, 'ls mals consells que han portat á alguns republicans, creyém encare que de bona fé, á fer servir la representació que accidentalment exerceixen dintre de la Junta Municipal, pera fomentar la més desatentada y tonta de las independencias.

Però no tothom—per fortuna—s'ha deixat envenenar. Dintre dels cassinos y fora dels cassinos, nutrits contingents de republicans, un dia darrera 'l altre, en progressió creixent, van anarlls veient el joch, y al presentarlos la copa del tóxic, varen girar la cara.

No tingueren necessitat de posar cabells blancs pera capissar á favor de qu' 's feya aquell treball de desconcert y desgabell. Sols las oligarquias monárquicas podían recullirne 'ls fruits y circularen rumors que no bastavan á desvaneixe'ls els enfatismaments y 'ls insults. Y per tot arren, en els cafés y 'ls bodegons, en els obradors y en las fabricas, en plasas y carrers, els rumors circulavan y creixían, formant una atmósfera densa, capás de asfixiar al home més desaprensú.

—D' hont surten las missas?—preguntava tothom. Y 'l sacerdot de 'l arrogancia y del escándol callava com un mort.

Aixís es com vá neutralisarse 'l envenenament de un número infinit de republicans, entre quals virtutes cívicas s'hi ha de contar en primer terme la del des-

vaneixement de una credulitat massa confiada, que dona lloch, immediatament, á una gran serenitat y á una poderosa resolució de que si una vegada se 'ls ha pogut enganyar, no aixís dugas.

Després de aixó, que hi haja alguns, cada día menos, que s' complagun encare absorbint el veneno, ben poch importa: 'l obcecació 'ls hi anirà passant, y si no 'ls hi passa pitjor per ells.

De moment pot dirse que si al Ídol van sacrificat tot, y principalment la integritat de las sevas conviccions republicanas, 'l Ídol els ha pagat compromententlos y deixantlos á la estacada.

Els prometé venir á Barcelona ab la comissió portadora del menesaje de protesta, y en efecte, s'ha quedat á Madrid. Alegá per excusa de la suspensió del seu viatge la necessitat d'esquinsar en plé Congrés la grúa de la Solidaritat, y la grúa continúa més enlayre que may, acariciada pels bons vents de la protesta de Catalunya.

Entre tant, segons diuhen, ha alsat el seu domicili de Barcelona. ¿Qué vol dir aixó? Allá ho meditin, si tenen un instant de lucides, els seus infelissos envenenats.

Se diu que 'ls mateixos que 'l llensavan á rebatres á pit descubert contra la Solidaritat catalana, al veure qu' en lloch de desferla, encare li donava forsa, tractan ara d'ensajar una nova táctica, allunyantlo temporalment de Catalunya. Allá sabrán ells lo que 's fan ab el seu instrument, que ja aixó no es compte del partit republicá.

Però Solidaritat catalana, ab ell y sense ell, se mantindrà més ferma que may. Y quan arribi 'l hora de mostrar la seva potència, xeixanta ó setanta mil vots de Barcelona, solidarisats en defensa de una candidatura, en la qual el partit republicá hi tindrà la representació que correspon á la seva importancia, caurán com una ratxa de tramontana, destruhint els quartejats baluards darrera dels quals se resguardan encare 'l régimen y las oligarquias.

P. K.

BALANS

A que, segons diuhen, ha aixecat el seu domicili de Barcelona (Josepets) per establirse novament á Madrid, ahont asseguran que ha llogat pis en una casa de propietat del Comte de Romanones, y uns baixos per instalharhi la imprenta del periódich que pensa publicar en un' altra casa del Marqués de Tovar, gran palatí y germá del Comte coix (no 's dirá que 's tracti sols ab descamisats) ara creyém arribada 'l ocasió d'enumerar alguns dels grans sacrificis que li han costat las sevas campanyas rrrradicales, rrrrevolucionarias y rrrredemptoras de la classe obrera sostingudas en la capital catalana.

Tothom sab que va venir á Barcelona, tronat, desesperat, y decidit á embarcarse per América. Però aquí va trobar el terrenne ben abonat y aquí va quedarse. Al anar á recullir 'l acta de diputat, que ab 'l apoyo dels republicans y la benevolencia dels catalanistas li signé otorgada 'l any 1901, retingut en el Saló de Cent, hont se celebrava 'l escrutini general, feu gala de consumir per tot dinar un llonguet y una butifarra.

Han transcorregut cinch anys, y de aqueixas llyuys de oposició desesperada, en las quals no hi ha res á pelar, sino al contrari, el que té alguna cosa la sol perdre, ell n'ha sortit de la manera que veurán els que repassin els següents párrafos de un article que ab el títul de «¿De dónde salen las misas, D. Alejandro?» publicá el senmanari republicá La Protesta catalana.

«Segons un resum que 'ns entrega persona de positiva veracitat—deya La Protesta—D. Alejandro está personalment interessat en els següents assumptos:

Table with 2 columns: Item and Pesetas. Items include Casa del Poble, Progreso, de Barcelona, Sindicat republicá, Farmacia popular, Sastreria popular, Progreso, de Zaragoza, Finca en la Ciudad lineal, Total.

»Vuytanta set mil cinch centas pesetas!..

No podém creure que aixó siga veritat, perque en cinch anys un periodista no pot haver guanyat tal suma, y menos si 's té en compte que pera la manutenció de la seva familia, qu' es numerosíssima, necessita unas 12,000 pesetas anuals, qu' en cinch anys son 60,000 pesetas, fent llavoras pujar el total á la suma de 147,500 pesetas. Es á dir: ¡trenta mil duros!»

Nosaltres tenim motius pera presumir que aqueixa xifra que, dividida per cinch (el número de anys) representa just y cabal el sou de un ministre de la monarquia, no arriba de bon tros á la realitat. Creyém que ha de ser molt més elevada.

A pesar de lo qual, diu La Protesta catalana:

«Nosaltres hem impugnat aquests comptes á varias personas que ab arguments bastant fundats ens els han sostingut, dihentnos uns que 'ls ingresos prevencian de dipósitos pera preparar la revolució. Però aixó ningú ho pot creure de D. Alejandro, que ben demostrada está la seva honradés en aquests assumptos.

«Altres, que s' tractava de subvencions no licitas, ni morals, per cert, pera dirigir la seva campanya en un determinat sentit. Y aixó també sab tothom lo que repugna á la seva conciencia y es per lo tant inverosímil.

«Ja suposém que D. Alejandro dirá que aixó son infamias de quatre canallas y rondallers, taifa de cobarts, falsaris, acarreadors de noticias, gripaus que s' revolcan en el toll pestilent de la impotencia.

«Conformes: pero han lograt crear tal ambient de veracitat al entorn de lo que D. Alejandro, sens dupte, calificaria de patranyas, que 'l no desvanixerlas significaria extredre'ls hi el certificat de bon origen.

«Nosaltres esperém que D. Alejandro s' apressurará á respondre. Per si las sevas ocupacions no li permetten ferho ab rapidés, esperarém sentats.»

* *

Han transcorregut tres senmanas, y La Protesta catalana continúa esperant sentada.

Que prengui paciencia. En la mateixa actitud esperém nosaltres desde 'l 3 de novembre la contestació al article «La Casa del Pueblo.» Aném á comptes, que tant va cridar 'l atenció del públich. Será degut aquest silenci á que hi ha cosas que no poden explicarse satisfactoriament... y sobre las quals lo millor y més prácticich pels interessats deu ser callar y anar fent el seu fet.

Però aixís y tot, el Balans, fins partint de xifras incertas, pero de fets positius que saltan á la vista, ofereix per resultat els següents aforismes que no careixen de valor:

«Sense necessitat d'embarcarse, se troba 'l América á Barcelona.»

«La Revolució ben entesa comensa per un mateix.»

P. DEL O.

LA SOLIDARITAT CATALANA TRIOMFANT

Las elecciones de un diputado provincial celebradas diumenje al districte de La Bisbal tenían una gran importancia política. A última hora, improvisadamente, casi sense preparació de cap mena, els elements solidaris se decidiren á donar batalla al caciquisme rourista, completament aponderat de aquell districte. Renyidísimas ha sigut la llyuya: en ella 'ls caciquistas emplearen todas las sevas malas muchas características: compra de vots, coaccions, tupinadas y alguna que altra acta en blanch per variar; mes la victoria ha coronat els esfuerzos de Solidaritat catalana, com es de veure pels següents datos:

Sr. Coris Corominas, candidat de Solida rita... 3,479 vots

Sr. Aymerich, candidat de 'n Roure... 3,130 »

Per apreciar 'l importancia de aquesta llyuya s' ha de tenir en compte que 'ls elements caciquistas venían preparant els traballs feya molt temps, y en algunas localitats—tristesa causa tenirho que consignar!—havían lograt el compromís directe ó indirecte de votar ab ells ó sisquera d'abstenirse) de alguns elements adictes á la política personal del Sr. Lerroux.

Apesar de aqueixa solidaritat immoralísima y que no tenía la més mínima rahó de ser, per estar afiliat el Sr. Coris á la Unió republicana, 'l esperit colectiu del districte s' ha imposat á todas las perfidias y á las conxorras dels enemichs de Catalunya. De manera que ab la victoria obtinguda s' ha fet llum sobre un pacte tan ignominios com impotent, y 'l roure del caciquisme ha quedat mitj arrebossat y enseyant las arrels á la vergonya.

Unas quantas destralladas més y anirá á terra.

J.

Agotament de paciencia

L régimen monárquich espanyol está á las acaballas: queda plenament reconegut que 'ls únichs elements de que disposa, lo mateix en el camp lliberal qu' en el conservador, son impotents, no ja pera governar, sino fins per oferir una apariencia de gobernar un xich regular que justifiqui la seva permanencia en el poder.

La vida gubernamental dels governants de la monarquia, se va fent cada cop més precaria. Al antich torn dels partits organiscats quan menos pera disfrutar alternativament dels goigs del mando, ha succedit la baralla intestina de las antiguas agrupaciones. Els homes que las componen no tenen atrador. A cada punt se prometen ajuda, y á cada instant s' arman paranys y 's propinan traidoras ganivetadas. No coneixen més lley que la concupiscencia desampoderada. Pera perdreho tot, han perdut fins el decoro més rudimentari.

Del país no se 'n recordan, com no sigui per explotarlo indignament. Burlant el sufragi, elegeixen las Corts que han de autorisar todas las sevas tropelias, y aixís y tot no s' atreueixen á tenirlas obertas, y sols per pura necessitat, pera cumplir meras formulas constitucionales, de tant en tant las reunixen, donantse 'l cas que no poden arribar may á pendre cap acort, ni á votar cap mida que no ja al país, sino fins als interessos especiales dels mateixos goberns convingun.

La política que surt á la superficie está informada per las intrigas ocultes de las camarillas. Influexien amagadas, capritxosas, contrarias sempre al esperit del sigle fan ballar als polítichs monárquichs, fins á aquells de antecedents revolucionaris, que més blasosan de professar ideas avanzadas. Davant de la má que dona ó retira la clau del rebost, tots son servils, tots com lacayos doblegan 'l espinada.

Fortan á sobre las tacas no rentadas dels grans desastres y de las grans vergonyas patrias, de la perdua de las colonias, de la degradació del esperit públich, de la depauperació creixent y alarmant de la vida nacional: no sembla sino que hajan perdut fins la conciencia que 'ls hauria de acusar y avergonyir, enfanzantlos cent cotzes sota terra. Y no obstant no 's donan per entesos, y passen per tot, repetint fins á la sacietat 'l escándol creixent de las sevas grosseras batussas per la tallada.

En cap més nació del mon s' ofereixen, ni s' han ofert may tan afrontosos espectacles.

Remey á un mal tan vergonyós: no n' hi ha més que un.

Que 'l poble s' divorchi d' ells y de tot lo que presentan: que se 'n aparti pera millor pendre esbranzida, y que á ulls cluchs, els punys tancats y 'l pit enfors, s' precipiti com un huracá y ho arrolli tot.

Un acte enérgich y decisiu de solidaritat nacional.

P. K.

Cambiar la societat, no es cosa nostra. Formém homes millors, y ella mateixa s' cambiará.—Delpsch.

BATALLADA

VOTABLE baix tots conceptes resultà la vetllada inaugural del Centre republicà autonomista gracienc. L'espayós Teatro modern estava plé de gom a gom de una concurrència entusiasta, composta de totes las classes socials, pero entre la qual hi predominava l'element obrer, que aplaudí ab deliri els conceptes emesos pels oradors en pró de Solidaritat catalana y de l'unió de tots els republicans. Las alusions als anti-solidaristas y als personalistas foren rebudas ab significativas demostracions de la més absoluta conformitat.

Algúns insensats que, com de costum, tractaren de perturbar l'acte sigueren foragitats del local... y algúns se'n anaren ben calents a casa seva.

Es sensible que hi haja necessitat de donar lliçons de certa classe; pero just es que qui busca trobi. El Progreso, aixussador de las kábilas que atropellan sempre que poden, el dret agé, parla ab aquest motin de pinxos solidaris.

Hauria de saber el periódich glorificador de l'estaca que aquesta especie no's dona en el camp de Solidaritat. En ell no hi há pinxos, sino tot lo més cassa-pinxos, disposats a fer perdre l'afició al mal ofici de la pinxeria.

Aquí a Barcelona las crisis de aquests días a penas han tingut ressó.

En altres temps els caciquistas de la colla lliberal y 'ls de la quadrilla conservadora no dich jo si s'haurian agitad, en expectativa de lo que podia caure. Pero ara ja saben ells que no hi ha res a pelar.

Barcelona está completament divorciada de la política dinástica, y no ha de fer res, res enterament pera precipitar una descomposició qu'ella mateixa ha de acabar ab tot lo que fá nosa.

Per aquestas cosas, els catalans ne tenim prou ab practicar la solidaritat del fastich.

Un periódich de San Fernando ha sigut denunciad y se'l procesa segons la Lley de Jurisdiccions, per haver dirigit atachs al ex-ministre de Marina senyor Concas.

¿Creya algú que l'escursó havia quedat aletargat y sense veri? Donchs no hi ha que fiarse'n: encare fibla.

Y no hi ha més que un remey; apartarse'n. Qui no vulgui menjar galeta, que no vagi a bordo.

Com no deuen ignorar els nostres lectors, ha sortit ja l'Almanach de La Esquilla de la Torratxa pera l'any 1907.

La seva aparició ha sigut un aconxeixement, y com a fruyta sana y fresca's venen els exemplars de la numerosa tirada que d'ell s'ha fet.

Els ho avisem porque si's distreuben y al anarlo a comprar no'n troban, no'n puguin donar la culpa a nosaltres.

La política monárquica está ben empantanegada. Ja 'ls homes al seu servey está demostrat que no serveixen de res, com no sigui de destorsps.

Sols un medi hi hauria per obrir nous horisonts. La constitució de un govern nacional, en el qual hi estiguessin representats tots els partits, inclús els anti-dinásticos, al sol y únich objecte de presidir unas eleccions veritat. Que parlés el país per primera vegada y se sabria lo que hi ha que fer.

No faltará qui sospiti que'l poder suprem del Estat que's decidís a fer aquesta proba, correria perill de perdre 'ls xirimbolos.

¿Y qué? Perduts per perduts ¿no fora preferible perdre'ls en una jugada decent y neta, legant a'l Historia un alt exemple de dignitat y patriotisme?

Un quadro de la nació trassat per España Nueva... «El régimen continua sense novetat, y 'l país, cansat ja de veure com apareixen y desapareixen els governants, sense deixar darrera d'ells altra labor que la que feya Penélope teixint y desteixint la seva tela, s'aparta de la política y segueix pagant las contribucions...»

«El régimen segueix sense novetat: pero España sufrint las consecuencias de l'anarquia mansa, 's consola sentint parlar de la crisis del régimen, y sufreix una guerra civil de 1833 a 1840; un'altra de 1841 a 1844, un'altra de 1847 a 1849. Una guerra al Africa de 1859 a 1860. Varias insurreccions. Expedicions a Italia y Méjich. Guerras al Annam y al Pacific. Revolució de Setembre. Una guerra a Cuba desde 1869 a la pau del Zanjón. Una insurrecció cantonal. Més guerras civils fins al any 1877, y més guerras a Cuba y Filipinas fins a la pérdida de tot el nostre imperi colonial.»

«Res: en menos de un siglo: més de 13 milions de kilómetros quadrats de territori perduts: la sanch dels espanyols derramada a torrents per tot arreu: el país delmantse baix l'influencia de totes las plagas, y ara últimament assotat per l'emigració dels fills del treball y la invasió dels fills de Sant Lluís.»

«Es el cas que aixís viu el régimen desde 1833; y que aixís va morint Espanya, sense poder instaurar la República.»

Felicitem als catalanistas de la esquerra per haver-se constituhit en Centre Nacionalista Republicà. Molt ens plan que's destaquen de la massa neutra y aisin resoltament una bandera ab l'afirmació republicana. Dada la actual tendencia del catalanisme, no 'ls faltarán prosellits y nosaltres ho celebrarem ab tota l'ánima.

Sobre tot, si com es d'esperar, no's limitan a ser republicans platónicos, y comprenem que precisa lluytar sense descans, fins a acabar ab l'únich obs-

tacle que s'oposa a la instauració de l'Autonomia, qu'es el régimen. Y 'ns felicitarém de trobarnos units sempre en aqueixa lluyta.

La vetllada d'homenatge a Pi y Margall donada pels federals de Barcelona al Principal resultá espléndida. La part musical, y la part literaria deixaren vivísimament satisfet al numerós públich que omplia 'l teatro.

Y en quant als discursos, se donaren notas molt hermosas, especialment al reivindicar el dret dels federals a seguir sostenint la bandera del mestre y del apóstol, que algúns polítics desaprensins, per fins purament personals han tractat de arrebatals'hi.

Ab molt acert el Sr. Salvatella marcá una bona orientació, quan digué:

«Hem de admetre que Catalunya ja posseheix l'autonomia en el terreno de las ideas; de manera que si continuém la mateixa línea de conducta, repetint la mateixa propaganda, avuy que tot el poble es autonomista, no tindrem rahó d'existir. Per lo tant hem de marcar una tendencia cap a'l'esquerra de la política de nostre poble.»

El día 11 del present mes, el cardenal de París hará de desocupar el magnífich palau que ocupa, de pertenencia del Estat.

Y en l'edifici s'hi instalará Mr. Viviani, l'intelligent ministre del Travall.

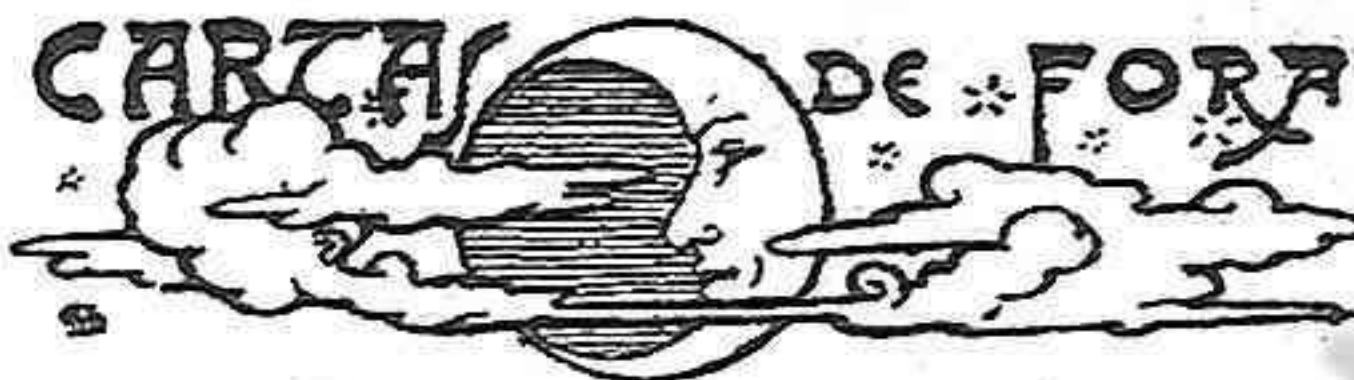
Y ja veurán com per la nació francesa produhirán més bons resultats las midas de govern del ministre socialista, que las benediccions del cardenal de París.

¡Ditxosa nació la República francesa, ahont els fets encarnats en las ideas novas, expulsan als fets cristializats en las doctrinas velles y caducas!

Suposo que 'ls demócratas dinásticos deuen estar arxi-satisfets dels bons tractes que reben en elevadas regions.

Fins a cert punt els hi está molt bé. Ells s'ho han buscat, ells s'ho troban.

Se creyan que certas substancias alimentavan molt. Y ara s'ho troban ab que ni engreixan, ni alimentan, ni poden pahirse. Y es per aixó que aqueixas mesclas indigestas els tornan sempre a la boca. Cosa que 'ls hi succehirá fins y a tant que's decideixin a prendre un enérgich vomitín.

SAMPEDOR, 30 de noviembre

L'arcalde d'aquest poble, al pendre possessió del càrrech, hi etxinava un espatx de discurs aprés de memoria a fora de cops de canya de sagristia, ple a curull de frases humanitarias, molt alentadoras pera la classe treballadora. Textualment ac'bava el primer discurs-sermó ab las següents paraulas: «Per tot lo que siga de rahó y justicia estaré a la veu del poble, no com ho faria un amic, sino com ho fá un bon pare.» Y el bon amic y bon pare tot de una pessa sab que no ni ha constituïda la Junta de Reformas Socials, y si no fos sort de conveniencia a las exclamacions dels teixidors, sabria que hi ha alguns fabricants que cada mes afegeixen canas de cotó a las pessas. ¡Quins amichs del poble...! Sápigas, senyor alcalde, que durant el mes de novembre debía elegirse una mitat de dita Junta de Reformas Socials, qual Junta també servia de profit pera 'ls amos que no volen abusar contra 'ls que vos prometian ferlos de pare. Es que si alló d'afeigir canas va durant, no'n ofegaré l'aygua de las barcas dels rimenios tintorers, no, (que deuria y es del poble) sino un tap de borra de més de cent canas.

La senmana passada tinguerem novenari d'ánimas. Durant la comedia, el pare misioner elogiá al mestre y a la mestra porque veje que 'ls noys y noyas estavan molt adelantats en doctrina y cansions místicas.

¿Y de gramática, y de aritmética, com están els noys y noyas? Aixó es lo que interessa als pares. Resultat de tot aixó, que en casi tota la senmana no's va donar classe, y que la Sra. Mestra va corre pel poble afanyosa de fer prosellits, encare que en alguna casa la varen rebre ab més d'un pebrot.

¿Qui no vulgui pols... etcétera.

VILASECA, 3 de desembre

Días passats els carcas d'aquest poble van celebrar una vetllada, y a pesar d'esser anunciada ab bombo y platerets per un periódich de la colla, no hi assistiren més que quatre pobres diables, sense contarhi algunas Juntas de la localitat, el Sr. Arcalde (republicad de pega), els concejals Pontrodona y Clavé.

Va ser una festa ab tanta pau y armonía, que s'hagué d'augmentar la benemerita y cridar al somatent.

El día que farém una festa els liberals no caldrá que ningú vinga a guardarnos las espantillas.

Resultat, que als que varen assistir a dit acte els costá 100 céntims la entrada, pero els concedían 100 días de indulgencia, de manera que tot plegat no passaren del número 100.

VILELLA BAIXA, 27 de noviembre

En contestació a la carta anterior dech dir que no crech que hi hagi ningú que s'interessi, ó quan menos que hagi fet algún treball material pera desgavellar la «Cooperativa», ni crech que per batxillejar llibres (si 'ls portan bé) pugui desgavellarse.

Saben els de la «Cooperativa» que no era aquesta la intenció, puig si no 'ls haguessin demanat no hi haurían anat.

CREU ALTA, 27 de noviembre

Molt temps fa que 'ls vehins d'aquesta, están molestats pel campaner de la mateixa, degut a la mala forma de tocar las campanas. Molts son las vegadas que en lloch de tocar a morts, toca a bon temps, y altres cops en lloch de tocar a bateig, toca a somatén.

Ja que 'l gall de llevar del galliner místich no comprén, segurament, el toch de las campanas, li demaném que dongui cobro a tal escándol, ja que nostras foras no son prou potentes pera privarli del toch de tocar las tan mal educadas campanas.

Ab la seguretat de que 'l tal gall de llevar no deixaré de conèixer que 'ns sobre la rahó, li anticipém las gracias, encare que realment no las mereixi, felicitantlo pel bon acert que té en escullir majordonas.

Hi ha que sustituir la fé en la gracia divina per la confiansa en el Treball humá.— N. Salmerón.

¿TORNEMHI?

—Y bé, ¿qu'és tot aixó d' Africa? ¿Com s'ha armat aquest sarau? ¿Qué hi ha en el fons d'aquest lio d'almirants y acorassats y notetas diplomáticas y tropas de desembarch?

—Pues... res y molt. A la quinta, els bútxaras mussulmans s'han cansat de las ventajas que proporciona la pau, y sigui que son uns ximples, sigui que algú 'ls ha engrescat, sembla que buscan camorra als europeus que allí hi ha, insultantlos, provocantlos y posantlos en el cas de demanar quart y ajuda als senyors encarregats de fer tenf els peus a rotllo als bons vassalls del sultán.

—Y aquests encarregats, son...?

—Frans y Espanya. El tractat ó conveni d'Algeciras així ho va determinar.

—Las dugas naciones germanas —diu l'article tal ó qual de la célebre escriptura— farán d'avuy endavant el servey de policia en tot l'exténs litoral de la terra mauritana.»

—Ya! Y ara ha arribat el cas.

—Aixó mateix. La insistencia ab que 'ls indómits alarbs trepitjan sense decoro els drets sagrats dels cristians, obliga a Fransa y a Espanya a executar lo pactat.

—¿Y com van a executarho?

—Ben públich es el seu plan. Marxarán ab una esquadra cap a Tánger; al sé allá desembarcarán els homes que per xó van en las naus, y al moro que xilli, ¡bufat!

Aixó es tot.

—Molt ben pensat!

Com qui diu: arribá y moldre. Aquí som y aquí no hi ha qui mani sino nosaltres.

Si 'ls polissens que allá van no més s'haguessin d'entendre ab moros desarrapats, armats ab un tros de sable y un fusell de fa trenta anys, la empresa fora senzilla; pero ja s'ha averiguat si al seu darrera hi ha algú?

¿Ja se sab bé que aquest plan es del gust de las potencias?

—¡Es clar! Si varen firmar el compromís d'Algeciras, ¿com han d'aná a pendre a mal qu'España y Fransa el cupleixin?

—Argument de peu de banch.

¿No sabs la máxima vella, que diu que lo que ha firmat la ploma la espasa ho borra sempre que's presenta el cas?

—Cap síntoma hi ha per ara que pugui fer sospitar descontent en las potencias.

—Cap síntoma, dius? Veyám: Inglaterra ¿com s'ho mira tot aixó?

—Bé!

—¿Ho ha dit clar?

—No ha dit res; pero quí calla otorga, aixó ja se sab.

—¿Y Alemania?

—Igual que 'ls ingles: tampoch mou els llabis.

—¡Ay!

¿Y d'aquest extrany silenci ne dius tu conformitat?

¿Perque no badan la boca y deixan dá el primer pas ab fingida indiferencia, suposas que's pot contar ab el seu vot?

—¡Qué dimontri!

Las naciones ens han donat l'encárrech, y hem de cumplirlo. Si després algun firmant del conveni hi posa peros, ja ho veurém.

—Y tal, y tal si ho veurém!.. Potser més prompte de lo que 'ns estém pensant.

—¡Desetxém temors ridiculs! Som al ball y hem de ballar.

—Tens rahó! El vell don Quijote no ha tornat may endetrás.

—Noya, ves a buscar arnica y fes provisió de draps. No sé per que se'm figura que n'aném a gastá en gran.

C. GUMÁ

rantse encare prou madur pera enflarse a las supremas alturas a que aspira, aná a trobar a n' en López Domínguez y li va dir:

—General: vosté es vell y no massa sabi, pero contant ab las mevas llums y la meva juventut, no tingui por de res. Concentrarem altra vegada la majoria dispersa, desferem las maniobras dels conservadors y sobre tot fastidiarem a n' en Moret, que's pensa ser aquí l'amo y poguer tallar y surgir a la mida del seu gust.

—M'agrada la proposició—respongué el general,—pero, a cambi del seu apoyo ¿qu' m'exigirá?

—Una sola cosa. Que 'l día que's cansi, ó caygui ó 'l treguin, me cedeixi el puesto.

—Entesos.

S'abbrassaren com dos amichs entranyables y en López Domínguez comensá a governar.

El nas de'n Moret

Durant l'estiu tot va anar com una seda. Qui més qui menos, tots els polítichs se cuydavan de no fer res y no hi havia per qu' disgustarse.

Pero s'obran las Corts, se precisan las actituts dels diversos personatges que representan paper principal... y en Moret olera la cosa.

Entre uns y altres van per rifarsel. El joch es evident. Aquí, encare que en López Domínguez sigui el responsable, el qui realment mana y disposa es en Canalejas.

Si: don Joseph es qui ho mou tot. Ell dona la consigna al govern, ell maneja a la majoria, ell posa a discussió els assumptos que més li convenen.

Y tot aixó no té més que un objectiu. Eliminar a n' en Moret y preparar l'adveniment del antich amo del Herald.

¿Sí? Donchs ara aném a riure.

La carta... envenenada

Don Segimón sucá la ploma y en un paper dels més fins qu'ell usa, escrigué:

«Senyor: Entre en Canalejas y en López Domínguez están perdent a la nació. L'un per massa vell, l'altre per massa jove, no fan més que disbarats y inconveniencias. A consecuencia d'aixó, el partit lliberal está a punt de desferse com un bolado.»

«¿Com pot evitarse aqu' sta desgracia, que tots plorariam y jo més que ningú?... L'únich llas d'unió de la majoria parlamentaria soch jo; l'únich que ha pres el pols a Espanya soch jo; l'únich capás de governarla y ferla ditxosa soch jo.»

«Ara vos, resolgueu lo que més convenient us sembli.»

Conjura

L'endemá en López Domínguez havia dimitit y don Segimón rebia l'encárrech de formar ministeri.

Una bomba, deu bombas, cent bombas reventant de cop no causarian l'estrepit que causá entre els caps-pares de la política la maniobra de'n Moret.

L'un parlava de no saludarlo, l'altre proposava atacarlo, l'altre volia reventarlo, triturarlo, pulverisar-lo.

—¿Qué farém?—digueren els conjurats.

Y en Canalejas respongué:

—Res. Deixemlo sol, abandonemlo, y ell caurrá, arrastrat per la seva propia culpa.

—¿N'esteu segur?

—Seguríssim.

Al separarse, tots pensavan lo mateix:

—Femlo caure, que si cau ell, ara sí que pujo jo.

El cascarrabias

La táctica aconsellada per en Canalejas doná els resultats previstos.

Apenas en Moret se presenta a las Corts, tropessa ab la indiferencia quan no ab la hostilitat de tota la parentela lliberal y ¡cataplóm!... De bigotis.

—¿A qui toca pujar ara?

Quatre ó cinch veus contestaren, pero entre ellas dominá la de'n Vega Armijo.

—¡Me toca a mí! Fa cinquanta anys que m'espero, y si no'm cedeixen la poltrona, faré aixó y diré alló y armaré un escándol que formaré época.

Tals son las rahóns que han posat el poder en mans del decrepit marqués y aquesta es la verdadera historia de l'última crisis.

Y ara ¿fins quán?

Perque en Canalejas no es home que s'aconsoli aixís com aixís. S'ha conformat—per forsa penjan—ab quedarse el darrer de la colla, pero a ser jefe del Govern no hi renuncia.

—¿Ho ha sigut en López Domínguez, ho ha sigut en Vega Armijo y no ho seria jo?—diu ell ab rahó que li sobra.

Per lo tant, ja ho saben els que d'aquestas cosas se cuydan. O's fa un'altra crisis ben aviat pera donar el pompón al impacient don Joseph, ó, com deya en Pitarra,

aixó se'n va a can Pistravs.

FANTÁSTICH

Crisis número 4,687

UNA RABIETA, UNA CARTA Y VARIAS EQUIVOCACIONES

Com va comensar la broma

N López Domínguez pujá al poder el mes de Juliol ab la aparent conformitat de tots els prohoms de la familia lliberal.

No obstant, en Moret may va perdonarli la jugada. ¡Atrevirse a ferlo quedar malament, assegurant que ab aquestas Corts podia governarse guapo guapo! ¡Ell que las considerava incompatibles ab tot govern!

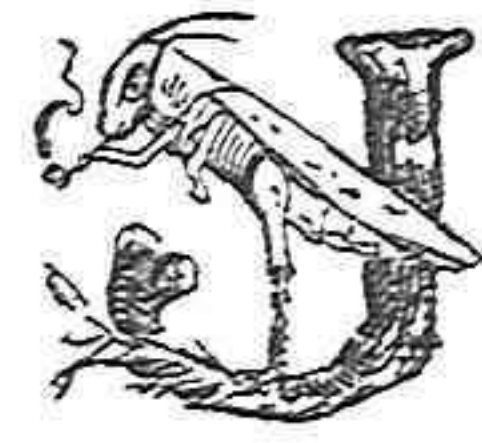
¡Ell que no tenia altra fatlera que disoldrelas y enviarlas a la porral!..

—Sort, per xó—pensava don Segimón—que 'l pobre general durará poch. Y en quant a obrir las Corts, que gosi a ferho si es tan maco... Veurrá ab quina facilitat se'n va de costellas.

En Moret no contava ab la huésped!

La huésped ¿qui era?

Era en Canalejas. En Canalejas, que no conside-

A's comensa a conèixer que Espanya está gobernada a la inglesa. Las últimas crisis ho demostren. Crisis de sancadilla amagada y de ganivetada traidora: crisis de deslealtats y de perfidias: crisis provocadas y resoltas a espantillas del Parlament y ab despreci del país.

El qual ja no té cara ni ulls pera mirar ni un sol moment aqueixas barallas de gitanos blancs.

Cal eregir en himne nacional aquella cansó dels cipayos, que estigué en boga durant el periodo revolucionari, y qual estribillo deya aixís:

«Oydá, oydá, que duri tant com pugui; oydá, oydá, que prou s'acabarà.»

«Per la Fé; per la Patria.» Aixís comensava y aixís acabava l'alcocció dels carca-tòlichs de Girona, convocant un meeting pera 'l passat diumenje, que

¡Pobre partit lliberal!

per cert se va veure molt desanimat. Y aixó que anava en contra de la Lley de Jurisdiccions.

«Per la Fé, per la Patria.»
—¿No t sembla que hi falta un altre lema?— preguntava un canonge molt revingut á una beata molt catxonda.

—Y tall! Per la Fé, per la Patria, y per l' Amor!— va respondre la beata fent l' ullet.

En vista de aquesta bona sortida floralasca, el canonge va adjudicarli punt en blanc la Flor natural. ¡Aquesta es la verdadera, la bona lley de Asociacions!

Ha mort D. Miquel Martínez Campos, germá del héroe de Sagunto.

«Pertanyia—diu un periódich—al cos d' enginyers de camins, y era considerat com un dels homes més intel·ligents en matemáticas.»

Pero la incansable Segadora no está per rahóns, y quan l' hora es arribada diu: «Basta de matemáticas.»

El Papa ha autorisat als bisbes francesos per' allá hont siga necessari pagar lloguer de las iglesias, á fi de que no s' interrompi un sol día el culte de la religió católica.

Hí ha que felicitar á la República que, de aquesta feta, s' converteix en propietaria de las fincas religioses, reconeguda pels mateixos llogaters.

¡Tira peixeti!... No es lo mateix pagar al clero que cobrar del clero!... ¿Quin día podrém fer á Espanya uns negocis tan rodóns?

Un consol teníam ab la cayguda d' en López Domínguez, y era l' de haver arrastrat ab ell al famós Navarrozerverter. Semblava que al deixar la cartera, la nació s' lliurava de un sens fi de perills y contrarietats.

Pero el ministre de las sis erres s' ha arrapat com una llagasta á n' en Vega de Armijo y ja l' torném á tenir de nou al quarto de las pomas.

Els trustos y els monopolis están d' enhorabona. En cambi els espanyols paganos, si no s' espavilan, se n' farán las ganyas.

Una recomenació á D. Valeriá.

—Alsa, llop: ara que hi ets, no badis: agafa'ls y cúsete'ls á las boca-mánegas. Altres ho han fet primer que tú y encare'ls galejan. ¿Qué s' necessita per' ostentarlos? ¿Valor, eh? Donchs á las alturas en que t' trobas ¿quina proba de valor més gran pots donar que cursirte'ls tú mateix?

En Moret, al formar ministeri, aconvoyá dos ministros fills de Sevilla: en Luque y en Rodríguez de la Borbolla.

Pero als dos días justos ja estaban fora de circulació.

Per sevillanos.

Un gallego, embrutador de cuartillas, ha dit, sense que li escapi el riure, que *Solidaritat catalana* no ha atacat á n' en Moret, per ser en Moret molt amic del *Foment del Treball nacional*, com autor de la segona columna del aranzel, y per ser el *Foment* el pare de *Solidaritat*.

Davant de aquests descobriments tan extraordinaris y recargolats, no cal més que exclamar:

—¡Oh estúpit sublim!...

Per anar en Moret del Senat al Congrés tingué necessitat de que l' acompanyés un fort destacament de la guardia civil.

Escoltin: per evitar certs espectacles poch ayrosos y recorre' l' seu camí natural, ¿no hauria sigut més propi que hi hagués anat per dintre de las clavegueras?

Deya un telégrama de Roma:

«En el Vaticá se considera que l' govern presidit pel Sr. Moret durará cosa de quatre mesos.»

Vels'hi aquí que aquesta vegada l' Esperit Sant s' ha equivocat. Pero, aixó sí, de una friolera: no més que de tres mesos y vint y nou días.

Tan enfutismats estaban els diputats canalejistas ab en Moret, que alguns fins s' havian provehit de pitos pera obsequiarlo ab una ruidosa serenata, tan bon punt hagués posat els peus en el Congrés. Pero els varen fer comprendre que fent lo que intentavan no anavan en lloch y s' abstingueren de la pitada.

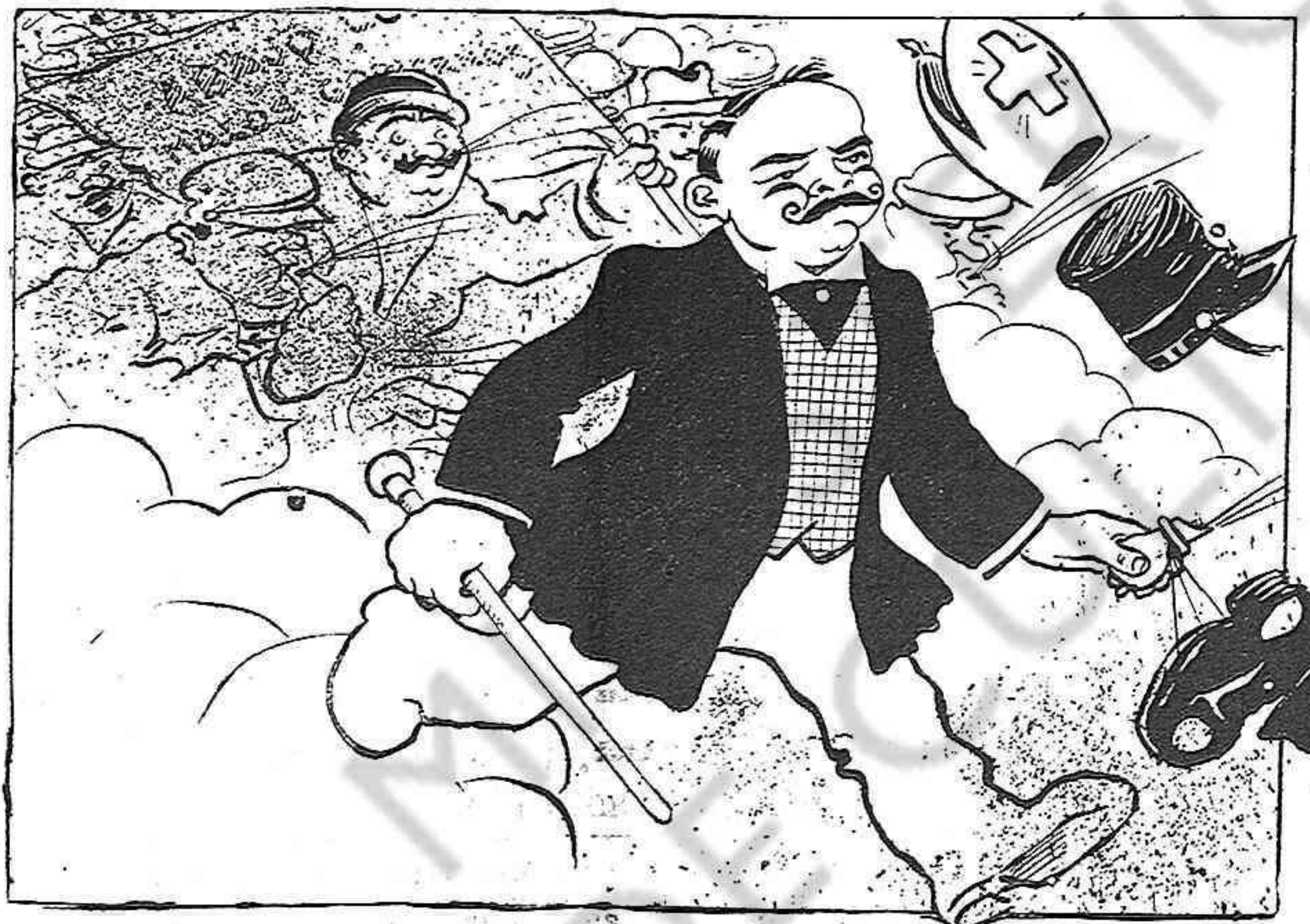
Després de tot, feren bé. Tan sols als coloms se'ls xiula... Als esparvers, escopetada!

¡Oh, l' Alba!... Un home de fortuna.

Figürinse que per haver anat á portar una carta al rey, varen nomenarlo ministre. Havent anat á por-

Després del últim bullit, ísí que ha quedat ben partit!

Cantar madrilenyo

Diu que á Madrid l' altre día ¡Bon recurs per passá el rato
van ballá l' ball de bastóns. y treure un xiquet la pols!

LA CARICATURA AL EXTRANJER

Molt bé, Fransa, molt bé!

—¡La enhorabona, noya!... Tú ho has entés. Jo també 'ls vaig treure als mercaders del temple...

(De L'Asino)

tar una carta, ¿qué menos podían regalarli que una cartera?

Pero ¡ay! que aquesta cartera fou la de Marina. Y l' adjudicació que se li n' feu li ocasioná tan grans disgustos que, desde molt avants d' embarcarse, ja estava el pobre completament marejat.

De bonas á primeras, el Cos en massa se li va declarar en contra. Al reunir als principals dignataris, quan els hi allargá la mà, aquells retiraren la seva, quadrántseli militarment. Necessitava un ajudant, y no va trobarne que s' prestés á servirli.

La rápida cayguda d' en Moret, va ser per ell una sort. No todas las cartas, en el joch de la política, son igualment afortunadas. L' Alba, que tan felisment va fer arribar la carta al rey, desde l' punt que sigué ministre de Marina, va perdre per complert la carta de navegar.

Un altre que no ha pogut ser ministre sino dos días escasos.

El Sr. Rodríguez de la Borbolla, ex-republicá y ponent en el seu día del projecte de Jurisdiccions.

D' aquesta feta, asseguran que projecta ferse cambiar el segón apellido. En lo successiu s' anomenará Rodríguez de la *Bambolla*.

Els d' Ávila s' han pres á mal que l' escriptor francés Cástulo Méndes posés en escena á Santa Teresa de Jesús.

Ab aixó n' han tingut prou pera enarbolarse y empendre' s una serie de funcions de desagrávis, y professóns y altres moixingangs, buydant el cove gros de las sevas preocupacions moltonecas.

¡Cóm riurá l' autor del drama, davant de aquesta tocada de violón, que á n' ell li resultarà una estrepitosa tocada de bombol...

Ara sola falta que l' obra s' tradueixi y s' posi á Espanya, per' arreplegar una bona cullita d' excomunions.

Las excomunions no son tan sustanciosas com las patatas; pero també engreixan.

Caballers: Jaume Pascual Cartró, José Claret, R. Nonell de Tordera, Enrich Bofill, Tres de Basto, Un gero-glificairista, G. Roca (fill), Francisco Franquet, y N. Mutsu-Hito: Mal negoci.

Caballers: Un antinavarrozerverterista, N. Argerep, Coll de Clau, Moka Soka y C.^a, R. A. (a) Pau de las Calsas Curtas, Miquel Roca (a) Calet, Enrich Bonagarriga (a) Suat, y Manel Noël: Carambola.

Caballer: Lluís G. Salvador: Es molt patética, pero no va malament.—Aguileta: Per l' *Almanach Campana* es tart, veurém si hi ha lloch en algún extraordinari. Ah, y gracias de la felicitació.—Un soci de la mateixa: No va bé.—C. C. y C.: *Retivate Pepito*, que ja estás ben llest.—Lluís R. Carulla: No ha tingut aceptació.—Samuel Gran é Irurueta: Tantas merces.—Eme: Si 'ns sobrés espay ab molt gust.—Victoriano Roig: ¡Si está tant malt dit, tot aixó!—R. Homedes Mundo: Entra en cartera.—Ricardito de Cervera: Massa poca-soltas.—Ricardo Solé y C.: No 'ns connou.—E. Casas: ¿Hont va ab aquestas amorosas tant fúnebres?... Ja ha passat Tot-Sants.—S. P.: No 'ns convé publicarlo.—Eugeni Durán: Uy, quín sonet més rípiós.—A. Homdedeu: Es molt poca cosa.—M. Branera: No senyor, no l' ha endevinada.—J. V. (Cornellá): Es excessivament llarga; procuri donar las noticias concretas.—A. M., J. P., y J. R.: No podém insertar las cartas que 'ns envían, per diferents motius.

¡ATENCIÓN!

ALMANACH de
LA CAMPANA DE GRACIA
pera l' any 1907

Está acabantse la seva confecció
Sortirá dintre de breus días

Recordém als Srs. Corresponsals la convenienci de fer el *pedido* sens pérdus de temps.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olim, número 6

Tinta Ch. Lorilleuz y C.^a